

آیات و روایات درس انسان در اسلام

حدیث قدسی: مَنْ طَلَبَنِي وَجَدَنِي، وَ مَنْ وَجَدَنِي عَرَفَنِي، وَ مَنْ عَرَفَنِي احْبَبَنِي وَ مَنْ احْبَبَنِي عَشَقَنِي، وَ مَنْ عَشَقَنِي عَشَقْتُهُ، وَ مَنْ عَشَقْتُهُ قَتَلْتُهُ، وَ مَنْ قَتَلْتُهُ فَعَلَيْ دِيَّتِهِ، وَ مَنْ عَلَى دِيَّتِهِ فانا دِيَّتُهُ. آن کس که مرا طلب کند، مرا می‌یابد و آن کس که مرا یافت، مرا می‌شناسد و آن کس که مرا شناخت، مرا دوست می‌دارد و آن کس که مرا دوست داشت، به من عشق می‌ورزد و آن کس که به من عشق ورزید، من نیز به او عشق می‌ورزم و آن کس که من به او عشق ورزیدم، او را می‌کشم و آن کس را که من بکشم، خون‌بهای او بر من واجب است و آن کس که خون‌بهایش بر من واجب شد، پس خود من خون‌بهای او می‌باشم. (فیض کاشانی، الحقائق فی محاسن الاخلق، ص ۳۶۶)

رسول خدا ص: «مَنْ تَرَكَ صَلَاتَهُ مُتَعَمِّدًا فَقَدْ كَفَرَ»: هر کس عمدا نمازش را ترک کند، کفر ورزیده است. عوالی اللالی، ج ۲، ص ۲۲۴

«مَنْ تَرَكَ صَلَاةً لَا يَرْجُو ثَوَابَهَا وَلَا يَخَافُ عِقَابَهَا فَلَا أَبَالِي أَيْمُوتُ يَهُودِيًّا أَوْ نَصْرَانِيًّا أَوْ مَجُوسِيًّا» کسی که نماز را ترک کند، در حالی که امید به پاداش نماز نداشته و از عذاب آن نیز نمی‌ترسیده، پس باکی نیست که یهودی بمیرد، یا نصرانی، یا مجوسی / بحار الأنوار، ج ۷۹، ص ۲۰۲

پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله: امت من (مسلمانان) چهار گروه هستند:

۱. گروهی نماز می‌خوانند، ولی در نمازشان سهل انگارند "ویل" برای آن هاست، و "ویل" نام یکی از طبقات زیرین جهنم است. خداوند فرمود: (فويل للمصلين الذينهم عن صلاتهم ساهون) پس "ویل" برای نمازگزاران است، آن‌هایی که در نمازشان سهل انگارند. سوره ی ماعون آیه ی ۴ و ۵

۲. گروهی گاهی نماز می‌خوانند و گاهی نمی‌خوانند، پس "غی" مال آن هاست، و "غی" نام یکی از طبقات پایین جهنم است. خداوند متعال فرمود: (فخلف من بعدهم خلف اضاعوا الصلوه و اتبعوا الشهوات فسوف يلقون

غیا) سپس جانشین آن مردم خدا پرست قومی شدند که نماز را ضایع کرده و از شهوات پیروی کردند، و اینها به زودی در "غی" افکنده خواهند شد. سوره ی مریم آیه ی ۵۹

۳. گروهی هیچ وقت نماز نمی خوانند، "سقر" برای آنهاست، "سقر" هم نام یکی از طبقات زیرین جهنم است که خداوند متعال فرمود: (ما سلککم فی سقر قالوا لم نک من المصلین) اهل بهشت از اهل جهنم سوال می کنند چه چیزی شما را به سقر کشاند؟ در جواب می گویند: ما از نمازگزاران نبودیم. سوره ی مدثر آیه ی ۴۲

۴. گروهی همیشه نماز می خوانند، و در نمازشان خشوع دارند. خداوند متعال فرمود: (قد افلح المومنون الذین هم فی صلاتهم خاشعون) مومنان رستگار شدند، آنهایی که در نمازشان با خشوع هستند. (مومنون : ۱ و ۲)

منبع: المواعظ العددیه، باب چهارم ، ص ۱۲۲

وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الْمُجْرِمُونَ نَاكِسُو رُءُوسِهِمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ رَبَّنَا أَبْصَرْنَا وَسَمِعْنَا فَارْجِعْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا إِنَّا مُوقِنُونَ ﴿۱۲﴾ و کاش هنگامی را که مجرمان پیش پروردگارشان سرهاشان را به زیر افکنده اند می دیدی [که می گویند] پروردگارا دیدیم و شنیدیم ما را بازگردان تا کار شایسته کنیم چرا که ما یقین داریم

كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَافٍ ﴿۶﴾ حقا که انسان سرکشی می کند. اَنْ رَاَهُ اسْتَغْنَىٰ ﴿۷﴾ همین که خود را بی نیاز پندارد. اِنَّ اِلٰی رَبِّكَ الرَّجْعٰی ﴿۸﴾ در حقیقت بازگشت به سوی پروردگار توست

لَا يَسْأَلُ الْإِنْسَانُ مِنْ دَعَاءِ الْخَيْرِ وَإِنْ مَسَّهُ الشَّرُّ فَيَئُوسٌ قَنُوطٌ (فصلت: ۴۹) انسان هرگز از تقاضای نیکی (و نعمت) خسته نمی شود؛ و هرگاه شرّ و بدی به او رسد، بسیار مأیوس و نومید می گردد!

وَلَئِنْ أَدْقْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً ثُمَّ نَزَعْنَاهَا مِنْهُ إِنَّهُ لَيَئُوسٌ كَفُورٌ (هود: ۹) و اگر از جانب خویش، نعمتی به انسان بچشانیم، سپس آن را از او بگیریم، بسیار نومید و ناسپاس خواهد بود!

يُنَبِّأُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ ﴿١٣﴾ و در آن روز انسان را از تمام کارهایی که از پیش یا پس فرستاده آگاه می کنند. بَلِ الْإِنْسَانُ عَلَىٰ نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ ﴿١٤﴾ بلکه انسان خودش از وضع خود آگاه است. وَلَوْ أَلْقَىٰ مَعَاذِيرَهُ ﴿١٥﴾ هر چند در ظاهر برای خود عذرهایی بتراشد.

تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٨٣﴾ آن سرای آخرت را برای کسانی قرار می دهیم که در زمین خواستار برتری و فساد نیستند و فرجام [خوش] از آن پرهیزگاران است

قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٥٣﴾

بگو: ای بندگان من که [با ارتکاب گناه] بر خود زیاده روی کردید! از رحمت خدا نومید نشوید، یقیناً خدا همه گناهان را می آمرزد؛ زیرا او بسیار آمرزنده و مهربان است؛